

BUNĂSTAREA COPIILOR DIN GRUPUL DE RISC PE TIMP DE PANDEMIE

BOTNARI Valentina, dr., prof. univ. inter.,

Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară,
Universitatea de Stat din Tiraspol, Republica Moldova

SCUTARU Albina, drd., asistent univ.,

Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară,
Universitatea de Stat din Tiraspol, Republica Moldova

Rezumat. *Perturbările provocate de COVID-19 și măsurile aferente de limitare a răspândirii epidemiei afectează copiii, familiile și mediul social per ansamblu. Cercetările și practicile din ultimii ani demonstrează că o familie rezistentă și puternică poate oferi îngrijirea necesară copiilor săi, indiferent de dificultatea cu care se confruntă cât și a factorilor care perturbă habitusul social. Conținutul acestui articol include rezultatele studiului axat pe stabilirea acțiunilor autorităților locale (asistenți sociali, pedagogi) în asigurarea bunăstării copilului pe timp de pandemie prin identificarea activităților principale în care au fost implicați copii și familiile acestora.. Or, acțiunile actanților ce prestează servicii de asistență socială și sprijin educațional în situații sociale precare ar trebui să fie axate pe consolidarea familiei, cu un accent sporit pe dezvoltarea rezilienței la stres, relațiilor și rețelelor de sprijin social, pe conectarea familiilor la resursele disponibile și orientarea către specialiști în cadrul serviciilor universale (sănătate, educație), servicii specializate (ordine publică, asistență socială), precum și alte resurse ale autorităților publice locale.*

Cuvinte-cheie: *bunăstare, pandemie, familie, copil.*

Abstract. *Disruptions caused by COVID-19 and related measures to limit the spread of the epidemic affect children, families and the social environment as a whole. Research and practice in recent years show that a resilient and strong family can provide the necessary care for its children, regardless of the difficulty they face and the factors that disrupt the social habit. The content of this article includes the results of the study focused on establishing the actions of local authorities (social workers, pedagogues) in ensuring the welfare of the child during a pandemic by identifying the main activities in which children and their families were involved. and educational support in precarious social situations should be focused on strengthening the family, with an increased emphasis on developing resilience to stress, social support relationships and networks, connecting families to available resources and focusing on specialists in universal services (health, education), specialized services (public order, social assistance), as well as other resources of local public authorities.*

Keywords: *welfare, pandemic, family, child.*

Introducere

În ultimii doi ani populația de pe glob se confruntă cu ceva nou, nevăzut, dar care are un impact negativ asupra vieții cotidiene, în special asupra copiilor. Au fost afectate mai multe domenii ale vieții acestora: schimbarea regimului zilnic, interrelaționarea cu semenii și adulții, stării de spirit depresive des întâlnite, dezechilibrul emoțional, dezadaptare școlară sau alte medii sociale.

Pe parcursul acestei perioade de pandemie, au fost realizate un șir de cercetări ale diverselor Organizații Nonguvernamentale, care oferă o analiză profundă a afectelor pandemiei. Identifică, de asemenea, o serie de acțiuni imediate și susținute pentru atenția guvernelor și a factorilor de decizie politică [1,2,6].

Un studiu de evaluare a impactului socioeconomic al crizei pandemice, elaborat sub conducerea PNUD Moldova, în parteneriat cu UNFPA și în colaborare cu Cancelaria de Stat și în strânsă cooperare cu celelalte entități ONU, a fost realizat în perioada august-octombrie 2020 în rândul a 390 persoane, unde au fost evidențiate barierele răspândite în calea învățării la distanță : 75% dintre copiii și tinerii din eșantion nu au avut dispozitive suficiente, 50% din eșantion nu au avut conexiune la Internet, 50% nu au avut cunoștințe și dexterități adecvate pentru a se conecta la platforme educaționale la distanță , 25% s-au aflat într-o școală care a asigurat doar parțial învățarea la distanță [4].

Deci, dacă este să ne referim la faptul cum au fost asigurate unele aspecte ale bunăstării copilului, putem presupune o reticență a profesioniștilor și practicienilor din domeniul educațional, și anume ce ține de domeniile, responsabil, realizat, activ și inclus.

Conform Raportului UNICEF, din aprilie 2020, cele mai afectate domenii în perioada pandemiei au fost cel al sănătății, educației, social. Principalele categorii de agenți sociali afectați de situația curentă sunt: copiii din familii care trăiesc în sărăcie, copiii de etnie romă, copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, cei care locuiesc în locuințe supraaglomerate și copiii cu dizabilități. Lipsa informațiilor privind epidemia și acoperirea deficitară a nevoilor de bază sunt mai frecvente în cazul copiilor de etnie romă. Limitarea circulației a dus la imposibilitatea prestării de muncă „cu ”, una dintre principalele surse de venit pentru populația romă. În contextul în care serviciile de prevenire a separării copilului de familie și alte servicii sociale primare și-au redus substanțial activitatea sau au fost suspendate, accesul la servicii sociale, medicale și educaționale este mai dificil în cazul copiilor de etnie romă. În comunitățile unde există mediatorii sanitari și școlari, accesul la servicii de sănătate și de educație a fost mai puțin afectat [5].

În acest context, și populația din Republica Moldova se confruntă cu o serie de probleme de ordin economic și social determinate de reducerea activității agenților economici și a instituțiilor publice, reorganizarea activității serviciilor de sănătate, de asistență socială și a celor de educație. În

aceste condiții, vulnerabilitățile copiilor, familiilor și comunităților pot duce la exacerbarea riscurilor preexistente: acces limitat la servicii sociale, de sănătate, inegalități în accesul la educație, sărăcie.

În continuare ne propunem să analizăm rezultatele cercetării, care a fost realizată în scopul identificării serviciilor de suport de care au beneficiat copiii din grupul de risc pentru asigurarea bunăstării.

Metode și materiale. Cercetarea a fost realizată în r-nul Rîșcani din Republica Moldova, în 26 localități rurale, unde au fost implicate 50 persoane, dintre care pedagogi din instituții de învățământ general responsabili de copiii din grupul de risc și asistenții sociali din localitate. Ca instrument de cercetare a fost utilizat chestionarul cu o serie de întrebări ce țin de impactul pandemiei asupra bunăstării copiilor din grupul de risc.

Rezultate și discuții

În continuare vom prezenta rezultatele cercetării:

În Figura 1 sunt prezentate datele obținute cu privire la nivelul de stres al copiilor pe perioada pandemiei, în viziunea asistenților sociali din localitățile rurale și pedagogilor din instituțiile de învățământ general.

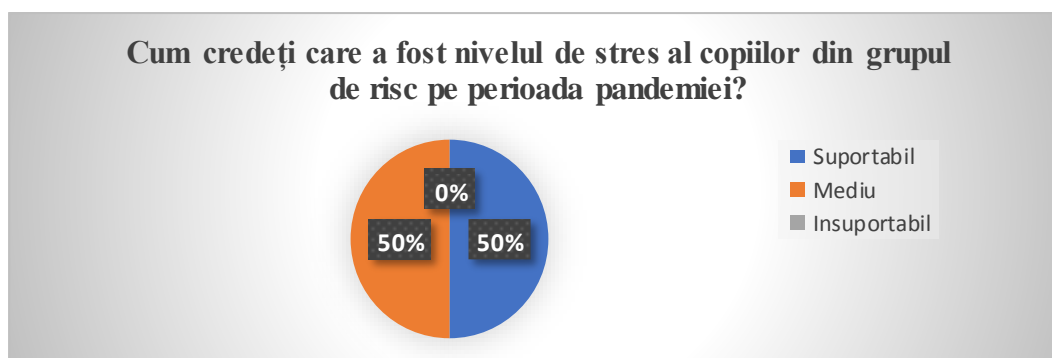

Fig. 1. Nivelul de stres al copiilor din grupul de risc în perioada pandemiei în viziunea pedagogilor și asistenților sociali

Datele obținute denotă că 50 % din cei chestionați au calificat nivelul de stres al copiilor pe perioada pandemiei ca fiind suportabil, și 50 % au declarat că nivelul de stres a fost mediu.

Deci, ne punem întrebarea, la cât de mult cunosc agenții comunitari responsabili de asigurarea bunăstării copilului, semnele care pot fi manifestate datorită stresului și vulnerabilitatea copiilor din grupul de risc. Incertitudinea, crește nivelul de stres pentru toată lumea, în special la copiii. Pandemia este o perioadă de incertitudine și declanșează stări de stres și anxietate, copiii au nevoie de ghidare, sprijin, iubire pentru a remedia în mod corect stresul și a învăța metode sănătoase de a face față.

Un impact negativ al pandemiei, a fost și intensificarea fenomenelor de violență în familie, deci un domeniu al bunăstării copilului, cum este, siguranța a avut de suferit.

Potrivit datelor oficiale, în primele cinci luni ale anului, oamenii legii au fost sesizați în 5157 de cazuri de violență domestică. Aproximativ 600 de femei și copii s-au ales cu sechele fizice și psihice [7].

În Figura 2 sunt reprezentate date cu referire la sesizarea actelor violente către autoritățile locale.

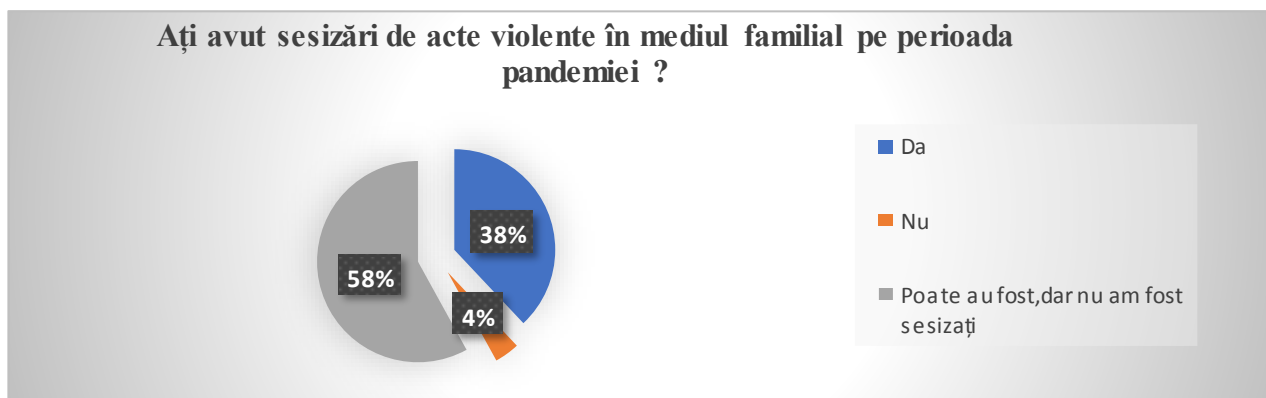

Fig. 2. Frecvența sesizării actelor violente în mediul familial în perioada pandemiei

Conform, datelor obținute, 38 % au afirmat că au avut sesizări cu privire la acte violente, 4 % că nu au avut astfel de sesizări, iar 58 % care constituie mai mult de o jumătate din cei chestionați, presupun că, *poate au fost, dar nu au fost sesizați*.

Cele 58% care au afirmat despre faptul că poate au avut loc acte violente în familie, dar nu au fost sesizați, ne vorbește de un nivel scăzut de informații și conștientizare cu privire la formele violenței.

Pentru ca schimbarea să aibă loc, este necesar ca familiile și comunitățile să fie mereu informate, iar cei mai buni purtători de mesaje sunt profesioniștii locali, care cunosc mecanismele și specificul fiecărei comunități din interior. Din acest punct de vedere, profesioniști precum: asistenții medicali, sociali, pedagogii școlari sunt actorii cheie pentru declanșarea schimbării.

Rezultatele la întrebarea ce ține de pertinenta/impertința acțiunilor familiilor din grupul de risc în perioada pandemică, destul de dificilă, le reflectăm în Figura 3.

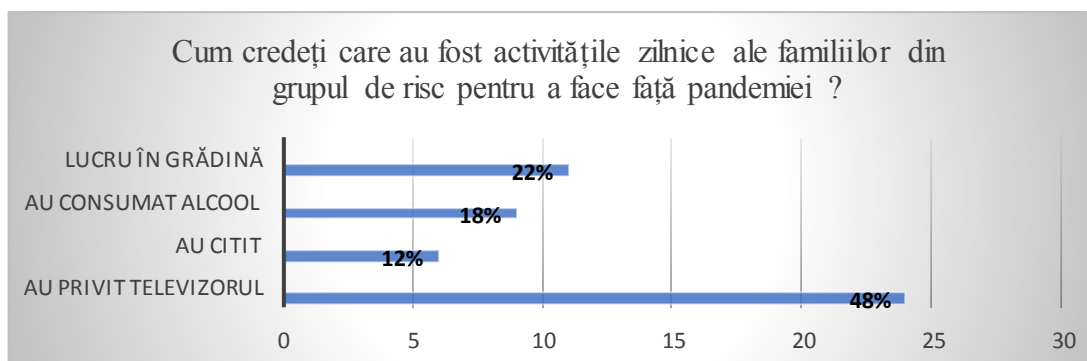

Fig. 3. Activitățile zilnice ale familiilor din grupul de risc în perioada pandemică

Datele obținute atestă activități mai mult pasive decât active, 48 % - au privit televizorul, 22% au lucrat în grădină, 18 % au consumat alcool și doar 12 % au citit. Menționăm, că un număr impunător de familii- 18% s-au implicat în activități cu impact distructiv asupra bunăstării psihologice a copiilor.

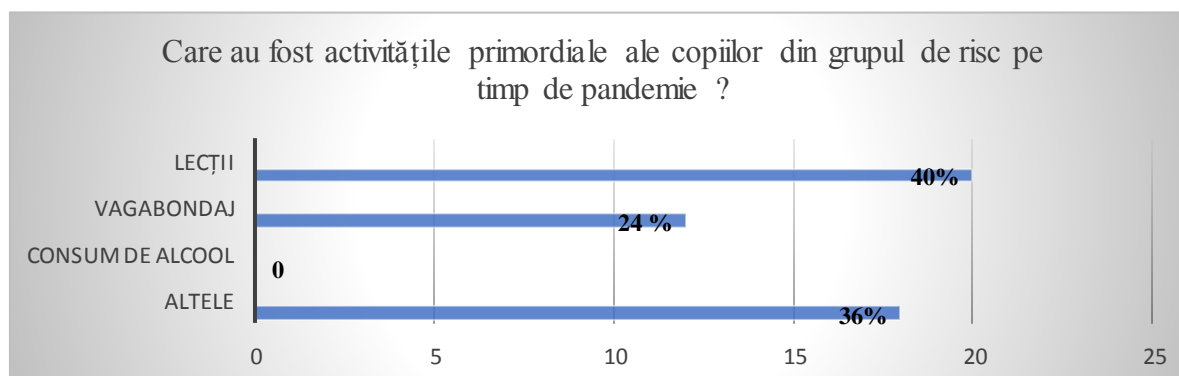

Fig. 4. Activitățile primordiale ale copiilor din grup de risc pe timp de pandemie

Una din activitatea primordială a copiilor rămâne a fi după părerea agenților comunitari *lecțiile școlare* – 40 %, după care urmează 36 % care au relatat – *altele* și 24 % susțin că *vagabondajul* a fost una din activitățile primordiale a copiilor din grup de risc. Copiii, în special cei din grupul de risc, în perioada pandemiei COVID-19 sunt expuși pericolului a fi lipsiți de așa domenii ale bunăstării cum ar fi : siguranța, realizarea, includerea, activismul.

Concluzii:

1. În perioada pandemiei Covid-19 suportul instituțiilor, serviciilor cu competențe în domeniul asigurării/ menținerii bunăstării a avut un nivel redus de intervenții .
2. Satisfacerea necesităților copilului în toate domeniile importante pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a acestuia , în special a copiilor din grupul de risc în perioadele de criză, intervenția autorităților locale prin promovarea programelor și măsurilor de suport, devine imperativă.
3. Lipsa unor intervenții imediate în asigurarea bunăstării copiilor din grupul de risc pot duce la incidente majore ce țin de o dezvoltare și adaptare optimă a personalității acestora.

Bibliografie

1. Hotărârea nr. 143 din 12.02.2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
2. Hotărârea nr. 7 din 20.01.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, modificat *HG952 din 22.12.20, MO13-20/22.01.21 art.25; în vigoare 22.01.21*

3. Hotărârea nr. 270 din 08.04.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru indentificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului
4. PNUD Moldova, UNFPA. Studiu, Impactul Covid -19 asupra copiilor și tineretului. [citat:17.09.21]. Disponibil : [undp-vulnerable-groups-ro.pdf](#)
5. UNICEF. Raport, Evaluarea rapidă a situației copiilor și familiilor, cu accent pe categoriile vulnerabile , în contextul pandemiei de Covid- 19 din România. [citat:17.09.21]. Disponibil: <https://www.unicef.org/romania/media/2221/file/EVALUAREA%20RAPID%C4%82%20A%20SITUA%C8%9AIEI%20COPIILOR%20%C5%9EI%20FAMILIILOR,%20CU%20ACCENT%20PE%20CATEGORIILE%20VULNERABILE,%20%C3%8EN%20CONTEXTU L%20EPIDEMIEI%20DE%20COVID-19%20DIN%20ROM%C3%82NIA.pdf>
6. UNICEF Notă informativă: Protecția Copiilor pe durata Pandemiei de Coronavirus. [citat:17.09.21]. Disponibil: https://alliancecpha.org/en/system/tdf/library/attachments/acpha_ghidari_protectia_copilului_covid_19.pdf?file=1&type=node&id=37184
7. <https://msmps.gov.md/comunicare/buletin-informativ/pandemia-a-crescut-numarul-cazurilor-de-violenta-domestica/> [citat:18.09.21].

CZU:37.015:373.24+376.1

INSTRUMENTE DIDACTICE APLICATE ÎN ACTIVITATEA CU PREȘCOLARII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

LUCHIANENCO Lilia, logoped, grad didactic I, drd.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău,
asistent. univ., Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară,
Universitatea de Stat din Tiraspol, Republica Moldova

Rezumat. *Instrumentele didactice reprezintă un ansamblu de metode, mijloace, forme de organizare și acțiuni exercitate în mod conștient și sistematic de către pedagogi, într-un mediu instituțional, având obiectivul, formarea personalității copiilor. La baza elaborării metodelor, organizării formelor și mediului de învățământ pentru copii, va fi dezvoltarea și corectarea principalilor parametri în ontogeneza copilului. Dezvoltarea competenței de a învăța la vârsta timpurie este temelia pentru învățarea continuă.*

Cuvinte - cheie: *principii, metode, mijloace, forme, sisteme didactice, finalitate.*

Summary. *The didactic tools represent a set of methods, means, forms of organization and actions exercised consciously and systematically by pedagogues, in an institutional environment, having the objective, the*